

The basic stages of child choreographic performances formation in the context of educational and cultural processes in Ukraine in the XX century are analyzed. The key trends, shapes of organization, objectives, content component of the overall choreographic trainings of children and adolescents in leisure activities are identified. The features of choreographic training content formation in child amateur dance groups at different stages of historical development are characterized. In particular, based on the study of theoretical papers and teaching materials of well-known choreographers, teachers, methodologists of choreographic genre the teaching and methodological materials of child and adolescent amateur dance creativity are studied.

The creative activity of most famous children's amateur dance groups in Ukraine in a present time (especially the educational process, the formation of the repertoire, performance activity) is analyzed. The peculiarities of activities of the known educational complexes of esthetical type, which provide choreographic preparation of children, are researched. Over the studied period, the most popular genre of children's choreography was amateur folk choreography. One of the leading directions of the creative work of children's amateur dance companies, working in this genre and still is determined by the preservation and development of traditions of national folk-stage choreographic art.

There have been generalized the positive experience in the field of child amateur choreographic trainings in Ukraine at different historical stages.

Key words: *amateur art, choreography, amateur choreography art, child amateur dance, child choreographic creativity, choreographic training, child amateur dance groups, system of out-of-school education.*

УДК 371.14: 78 (07)

І. В. Дубровіна

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАДАЧ УЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ САМООСВІТИ

У статті проаналізовано роль професійно-педагогічних задач у професійній діяльності вчителя як наукову проблему, розкрито зміст поняття «професійно-педагогічна задача вчителя музичного мистецтва», визначено роль професійно-педагогічних задач у структурі самоосвітньої діяльності, запропоновано новий тип спеціальних професійно-орієнтованих задач учителів музичного мистецтва: художньо-естетичного та мистецько-педагогічного напрямку, спрямованих на вдосконалення самоосвітніх мистецьких умінь на основі реалізації основних видів музичної діяльності, виділено типологію професійно-педагогічних задач у педагогічній діяльності вчителя.

Ключові слова: *задача, пізнавальна задача, професійно-педагогічна задача, алгоритмічний підхід, евристичний підхід, самоосвітня діяльність, пізнавальні мистецько-педагогічні задачі, типологія, рушійні сили самоосвіти.*

Постановка проблеми. Сучасні глобальні соціально-економічні зміни зумовили перегляд концептуальної парадигми освіти. Реалізація принципів гуманізму, демократизації як пріоритетних спрямована на формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, яка здатна «жити і творити в

умовах економічних та соціальних реформ» [4, 3]. Перехід до глобалізованого відкритого інформаційного суспільства, у свою чергу, передбачає творчий розвиток особистості вчителя. Взаємозв'язок психолого-педагогічних, теоретичних і практичних знань і вмінь, гнучкість у визначенні педагогічних цілей, урахування особистісних та індивідуальних якостей педагога сприяють створенню педагогічних умов для підвищення якості та результативності його самоосвітньої діяльності. Тому самоосвіта педагогів передбачає переорієнтацію освітнього процесу на моделювання різноманітних педагогічних ситуацій, їх розв'язання у професійній діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасних наукових дослідженнях наявна тенденція зростання інтересу до проблеми застосування професійно-педагогічних задач у самоосвітній діяльності педагога. Концепція освоєння діяльності як вирішення задач у загально-педагогічному аспекті була сформульована С. Рубінштейном та отримала розвиток у дослідженнях К. Абульханової-Славської, Л. Стрілець та ін. На особливу роль задач у формуванні розумової діяльності особистості вказано в працях Д. Гришина, М. Даниленка, І. Зязюна, Л. Кондрашової, Г. Костюка, Ю. Кулюткіна, О. Леонтьєва, Б. Ломова, А. Матюшкіна, А. Кузьмінського, М. Кашапова, О. Матвієнко, Г. Павличкової, В. Сластьоніна, Л. Спіріна, М. Фрумкіна. Наукові висновки цих праць переконливо доводять, що свідомо людська діяльність є насамперед усвідомленим вирішенням певних задач [1]. Спираючись на цю фундаментальну позицію, О. Дубасенюк та О. Вознюк розглядають педагогічну діяльність «як проектування та розв'язання множини професійних задач у педагогічній системі» [3, 4] і трактують педагогічну задачу як таку, що виконує низку функцій: 1) подолання певних труднощів педагогічної діяльності; 2) відбору способу як критерію розв'язання педагогічних задач; 3) реалізації системи обмежень при переході від одного стану до іншого [4]. Таким чином, процес розв'язання професійно-педагогічних задач можна представити як спосіб самостійного розв'язання труднощів для досягнення педагогічної мети. Його зміст визначається професійними, дидактичними й розвивальними цілями чинних державних документів, освітніх програм. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки зростає роль професійно-педагогічних задач у структурі самоосвітньої діяльності сучасного вчителя музичного мистецтва як актуальна наукова проблема, що потребує детального теоретичного аналізу.

Мета статті – визначити сутність понять «задача», «професійно-педагогічна задача вчителя музичного мистецтва», проаналізувати роль професійно-педагогічних задач у структурі самоосвітньої діяльності

педагога-музиканта; визначити типологію професійно-педагогічних задач у професійній діяльності педагога-музиканта.

Виклад основного матеріалу. Згідно з науковими джерелами «задача» – «усвідомлена проблемна ситуація з відділеними умовами (даними) та метою (ціллю) з деякими невідомими» [2, 107]. Це ситуація, яка ставиться й приймається для розв'язання (проблема), задана в певних умовах мети діяльності, яка повинна бути досягнута за допомогою перетворення цих умов згідно з певною процедурою [2]. Аналізуючи трактування терміна «задача» у психолого-педагогічній науці, відзначаємо, що поняття використовується в різних сенсах: задача співвідноситься з метою, яку прагнуть досягти; певна задача; метод навчання (в дидактиці); ситуація, що потребує від суб'єкта певної дії (у психології) тощо. У кожній дії можна виділити мету, предмет, мотив і спосіб.

С. Ангеловська вважає, що поняття «задача» можливо використовувати для визначення ситуації, що потребує від особистості спрямованих дій для досягнення цілей самоосвіти. Зміст поняття «задача» науковець пояснює так: «об'єкт розумової діяльності, що містить задану умову й вимогу деякого перетворення або відповіді на питання у процесі вирішення, пошуку умов, що дозволяють розкрити зв'язки (відношення) між відомими її елементами» [1, 37].

На думку Н. Якси, «педагогічна задача» – це «педагогічна ситуація, що потребує її осмислення, прийняття на основі рішень і подальшого планування необхідних дій» [8, 52]. Задача включає в себе вимогу (мету), умови (відоме) і шукане (невідоме), що формулюється в завданні. Між цими елементами існують певні зв'язки й залежності, на основі яких здійснюється пошук і визначення невідомих елементів через відомі.

У працях І. Лернера розкривається актуальність вирішення пізнавальних задач, спрямованих на отримання нових знань за допомогою вже відомих способів рішення чи отримання нових способів розв'язання [7]. У своїх дослідженнях дидакт наголошує, що професійно-педагогічна задача – це така педагогічна конструкція, змістом якої є проблема. В основі професійно-педагогічної задачі лежить протиріччя між відомим і невідомим, яке відшукується через сукупність проміжних практичних операцій між запитаннями задачі та логічними відповідями, потрібними для отримання невідомого. Отже, учений також пов'язує задачу із проблемою, що потребує вирішення.

Таким чином, узагальнюючи наукові позиції з теорії розглядуваної проблеми, поняття «професійно-педагогічна задача вчителя музики»

розуміємо як задачу, спрямовану на розв'язання підпорядкованих часткових професійно-педагогічних цілей (завдань), вирішення яких забезпечує отримання професійного результату в мистецько-педагогічній діяльності. Таким чином, здійснення професійно-педагогічних задач учителем неможливе без дії як основної складової діяльності, що її реалізовує.

Аналіз досліджень І. Алексашина, Ю. Кулюткіна, М. Тулькібаєва, А. Усова показав, що професійно-педагогічні задачі, які вирішуються вчителями у процесі самоосвітньої діяльності, за своєю природою є творчими і мають таку принципову особливість: вони «формулюються самими педагогами після усвідомлення ними протиріччя, розриву, невідповідності між наявним і необхідним станом об'єкта, що можна подолати кількома способами» [1, 34].

У сучасності процес розв'язання професійно-педагогічних задач учителями сприяє оволодінню стратегії наукового пошуку, формуванню практичних умінь і навичок. Створення проблемної педагогічної ситуації передбачає наявність проблеми (задачі) як співвідношення нового й відомого (того, що задане), що є виявом навчально-виховної потреби, та здатності педагога вирішувати відповідну задачу.

Професійно-педагогічна задача не може бути сформульована, якщо не визначено способи її розв'язання в подальшому для досягнення необхідного результату або всі можливі варіанти вирішення однакові.

Психолого-педагогічні протиріччя між необхідністю вирішити професійно-педагогічні задачі і наявним рівнем розвитку педагогічних знань, умінь, здатностей учителя є основною рушійною силою самоосвітньої діяльності, спрямованої, насамперед, на задоволення актуальних особистісно-професійних потреб та інтересів.

У психології наявні такі визначення категорії «діяльність»: діяльність як процес активності суб'єкта, який відповідає мотиву; дія, що відповідає тій чи іншій меті; операція, що відповідає умовам, у яких вона здійснюється [10]. Дією вважається «процес, що скеровується уявленнями про ті результати, які повинні бути досягнутими, тобто процес, що скеровується свідомою метою» [10, 104].

О. Леонтьєв виділяє орієнтовні, виконавчі та контрольні частини дії, а також звертає увагу на операційний аспект дії, який визначається власне не метою, а об'єктивно-предметними умовами її досягнення [7]. Здійснювана дія відповідає завданню; завдання – це і є мета, задана в певних умовах. Дія має особливу здатність «утворити» нове завдання, тому важливе значення має вивчення педагогічних умов та способів, за допомогою яких

вона здійснюється. Способи здійснення дії О. Леонтьєв називає операціями. Таким чином, психолог відокремлює в діяльності відносно самостійні «одиниці», її складові як процесу, що утворюють її структуру та існують у контексті відповідної діяльності.

Науковці В. Андрєєв, В. Мухіна, Н. Ненашева, М. Поташник, П. Семушина розуміють самоосвіту як процес і результат особистої діяльності людини, що забезпечує становлення, створення і розвиток особистої індивідуальності [5]. У зв'язку з цим висунено педагогічну ідею, що самоосвіта в міру розвитку особистості повинна стати освітою самого себе.

Отже, вирішення професійно-педагогічних задач як способу вдосконалення самоосвітніх умінь особистості вчителя музичного мистецтва є актуальною проблемою [6]. У процесі розв'язування професійно-педагогічних задач у педагогів формується високий рівень розвитку таких інтегративних якостей індивідуальності, як самостійність, активність, критичне мислення. Тому, вважаємо, сформованість самоосвітніх умінь можлива в умовах, коли: 1) педагог може самостійно сформулювати проблему (задачу); 2) здатний самостійно знаходити її розв'язок; 3) розв'язує задачу продуктивними способами; 4) здійснює контроль цього процесу, підвищує рівень самоосвітньої діяльності. Тому рівень формування самоосвітніх умінь учителя визначається способом та методологією розв'язання професійно-педагогічних задач, стимулюється ситуаціями педагогічних труднощів, втіленими в конкретний зміст видів самоосвіти.

Водночас учитель як творча особистість має природну потребу в самоосвіті та самовдосконаленні у соціальному середовищі. Адже сучасному педагогу необхідно вміти адаптуватися в інформаційному суспільстві для отримання та застосування нових компетенцій на основі розв'язання професійно-педагогічних і пізнавальних задач.

У психології як предмет пізнавальної діяльності в будь-якому виді самоосвіти визначено пізнавальні задачі, які визначають характер і своєрідність педагогічного мислення [6]. На основі цих положень доходимо висновку, що пізнавальні мистецько-педагогічні задачі вчителя музичного мистецтва спрямовані на розвиток суб'єктного художньо-естетичного досвіду особистості в умовах безперервності й наступності навчання, стимулюванню професійного інтересу в контексті самоосвіти. З точки зору О. Леонтьєва, інтерес може виступати у вигляді мотиву діяльності, якщо об'єкти інтересу набувають для людини особисто-ціннісного сенсу [6]. Як наголошують А. Громцева та Б. Райський, самоосвіта починається там, де особистість зустрічається з чимось новим,

незрозумілим, коли вона хоче або повинна щось дізнатися, зрозуміти, тобто тоді, коли в структурі професійної діяльності з'являються пізнавальні інтереси [4]. Тому самоосвітня діяльність зумовлюється стійким інтересом і мотивацією до процесу самонавчання, самопізнання і, як наслідок, розвивається всередині навчально-пізнавальної діяльності особистості, створюючи її практико-орієнтований супровід.

Як показує практика, пізнавальні мистецько-педагогічні задачі вчителя музики визначаються наявністю у фахівця свідомої мети та особистісно-професійного інтересу до засвоєння певних теоретичних знань, формування вмінь і практичних навичок на основі самостійного пошуку. Самопізнавати себе – значить розкрити власний творчий потенціал, бути здатним регулювати свої дії відповідно до свідомої мети. Педагогічні можливості, закладені в професійно-педагогічних задачах, служать основою для розкриття творчого потенціалу вчителя, сприяють особистісно-професійному зростанню вчителя в теорії та методології діяльності [1].

Загальна теорія діяльності, розвинена О. Леонтьєвим, уможливила розгляд самоосвітньої діяльності як конкретного виду; вона була визначена як пізнавальна. У якості головної ознаки діяльності науковець називає її предметність. Предмет діяльності – це матеріальний чи ідеальний продукт, заради якого здійснюється діяльність, що спонукає суб'єкта до діяльності [5]. Приєднуємося до висновків учених і розглядаємо структуру та зміст самоосвітньої діяльності як такої, що спрямована на вирішення професійно-педагогічних задач. Самоосвіта як феномен перебуває в органічному взаємозв'язку з особистісно-професійною діяльністю вчителя з позиції зовнішнього стимулятора та внутрішнього джерела творчої активності його особистості. Використання алгоритму у здійсненні самоосвітньої діяльності забезпечує виконання дій, змісту операцій та їх раціональну послідовність, а евристики – переважно інтуїтивне виконання діяльності або окремих її дій [1]. З евристикою і алгоритмом пов'язані, відповідно, такі типи мислення людини, як інтуїтивне та аналітичне. Останнє передбачає чітке осмислення окремих дій, словесне їх вираження, усвідомлення окремих операцій. В інтуїтивному мисленні відсутнє чітке виділення дій, основна його тенденція полягає в «згорнутому» сприйнятті всієї проблеми, без усвідомлення самого процесу рішення. Тому пропонуємо два підходи до вирішення професійно-педагогічних задач учителя музичного мистецтва: алгоритмічний та евристичний підходи. Перший із названих передбачає вирішення задач на основі розумової дії, здійснення якої призводить до

самопізнання змісту образу, явища чи предмета. Отже, під алгоритмом здійснення самоосвіти розуміємо опис педагогічної діяльності вчителів із перетворення професійно-педагогічних задач певними способами. Алгоритмічний підхід передбачає діяльність із застосування готових до використання алгоритмів рішення, виконання готових дій процесу, «створення» алгоритмів вирішення пізнавальних завдань за певними напрямками, зразками, освоєння структури алгоритму [1]. Можливість здійснення алгоритмічного підходу спрямовує оволодіння певними знаннями й способами діяльності для створення педагогічних умов успішного здійснення самоосвіти як творчо-пошукової, науково-дослідницької, методично-виконавської діяльності.

Евристичний підхід означає здійснення самоосвітньої діяльності, заснованої більшою мірою на підсвідомості, інтуїтивному виконанні діяльності або окремих її етапів, які можуть характеризуватися неусвідомленістю умов вчинення дій, логічної підстави, критерію дії, одержуваного результату.

Різномісність цілей самоосвітньої діяльності спрямовані на вирішення професійно-педагогічних задач, зокрема: поглиблене вивчення окремих дисциплін, конкретних тем, оволодіння професією, розвиток здібностей. Тому в типології професійно-педагогічних задач учителів музичного мистецтва виокремлюємо такі: пізнавальні мистецько-педагогічні задачі, творчо-пошукові, психолого-педагогічні, методологічні, креативні. До різновидів професійно-педагогічних задач учителя музики в структурі самоосвіти відносимо: конспектування, реферування, анотування педагогічної літератури; формулювання висновків та підсумків; відповіді на запитання й самостійне формулювання питань до теми, що вивчається; заповнення таблиць; розроблення структурно-логічних схем; складання мистецького тезаурусу; структурування навчального матеріалу за розділами; опис педагогічних ситуацій; завдання на аналіз, інтерпретацію, моделювання, синтез, узагальнення, доведення, порівняння, класифікацію, конкретизацію теоретичного матеріалу.

Вважаємо, що типологія професійно-орієнтованих педагогічних задач у мистецько-педагогічній діяльності в контексті самоосвіти має бути побудована за рівнем та логікою викладання предмета «Музичне мистецтво» та вміщувати комплекс задач, запропонованих ученими О. Дубасенюк та О. Вознюк:

- педагогічні задачі аналітичного спрямування;
- педагогічні задачі конструктивного спрямування;

- педагогічні задачі творчого спрямування;
- педагогічні задачі дослідницького евристичного спрямування;
- рефлексивні педагогічні задачі [3].

Вагоме значення у вивченні проблеми самоосвіти мають рефлексивні педагогічні задачі для здійснення аналізу рівня самоосвіти, розкриття динаміки її розвитку й ефективності, виявлення вміння самостійно розв'язувати як навчальні, так і життєтворчі задачі.

Варто зауважити, що необхідною умовою результативності професійної діяльності вчителя музичного мистецтва є вирішення спеціальних професійно-орієнтованих задач: художньо-естетичного та мистецько-педагогічного напрямку, спрямованих на вдосконалення самоосвітніх мистецьких умінь на основі реалізації основних видів музичної діяльності: сприймання музики, гри на музичних інструментах, вокально-хорового виконання, творчої діяльності в педагогічній практиці.

Розв'язання спеціальних професійно-орієнтованих задач сприятиме стимулюванню творчих пізнавальних здібностей педагога, цілеспрямованню до саморозвитку, самонавчання. Такий підхід забезпечить оволодіння вчителем музичного мистецтва основами педагогічної майстерності, підвищення фахового рівня.

Основними складовими самоосвіти педагога із застосуванням професійно-педагогічних задач визначаємо такі: 1) зміст навчально-виховної та самостійної діяльності (пізнавального, гуманістичного та пошукового характеру); 2) форми навчально-виховної і наукової роботи у вигляді системи проблемно-пізнавальних задач; 3) методи навчально-виховної роботи, які поєднують традиційні (лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття, педагогічні читання, дискусії тощо) та нестандартні (навчальні та ділові ігри, мікро-викладання, прес-конференції, розвивальні ситуації, розв'язування професійно-орієнтованих засад, тренінги, «мозковий штурм» тощо).

Висновки. Отже, сучасний учитель музичного мистецтва систематично вирішує педагогічні ситуації, розв'язує актуальні фахові проблеми під час професійної діяльності. Вирішення професійно-педагогічних задач є засобом активізації та вдосконалення самоосвітніх цілей, зокрема: формулювання та досягнення професійного результату, розвитку вміння планувати власну діяльність, проектувати впровадження технологій самоосвіти в умовах професійної праці. Самоосвітні вміння (самоаналіз, планування, педагогічна рефлексія) учителя музичного мистецтва можуть удосконалюватись у процесі розв'язання професійно-педагогічних задач на основі алгоритмічного та евристичного підходів.

Перспективи подальших наукових розвідок спрямовані на аналіз структури самоосвітньої діяльності вчителів музичного мистецтва в системі післядипломної педагогічної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангеловская С. В. Структура та содержание самообразовательной деятельности учащихся среднего профессионального образования : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.08 – теория и методика профессионального образования / Светлана Константиновна Ангеловская. – Челябинск, 2007. – 177 с.
2. Бондар В. Дидактика [Текст] / В. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
3. Дубасенюк О. Професійно-педагогічні задачі: типологія та технологія розв'язання : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / О. Дубасенюк, О. Вознюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 272 с.
4. Дубасенюк О. Педагогічні завдання та задачі з курсу педагогіки : навч. посіб. [для викладачів та студентів вищих навчальних педагогічних закладів II-IV рівня акредитації] / О. Дубасенюк. – Житомир : Поліграфічний центр ЖДПУ, 2003. – 108 с.
5. Ковальчук В. До питання про об'єктивні передумови її чинники модернізації професійної підготовки сучасного вчителя [Текст] / В. Ковальчук // Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» / ред. кол. Т. Біленко (головний редактор), В. Кемінь, М. Чепіль та ін. – Дрогобич : Вимір, 2004. – Випуск дев'ятий. – 192 с.
6. Леонтьев А. Деятельность. Сознание. Личность [Текст] / А. Леонтьев. – Изд. 2-е. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.
7. Лернер И. Проблема познавательных задач в обучении основам гуманитарных наук и пути их исследования [Текст] / И. Лернер // Познавательные задачи в обучении гуманитарным наукам. – М. : Просвещение, 1972. – С. 5–36.
8. Якса Н. Социально-педагогический словарь / Н. Якса. – Житомир : Изд-во ЖГУ им. И. Франко, 2007. – 192 с.

РЕЗЮМЕ

Дубровина И. В. Роль профессионально-педагогических задач учителя музыки в контексте самообразования.

В статье проанализирована роль профессионально-педагогических задач в профессиональной деятельности учителя как научная проблема, раскрыто содержание понятия «профессионально-педагогическая задача учителя музыкального искусства», определена роль профессионально-педагогических задач в структуре самообразовательной деятельности, предложен новый тип специальных профессионально-ориентированных задач учителей музыкального искусства: художественно-эстетического и художественно-педагогического направления, нацеленных на совершенствование самообразовательных художественных умений на основе реализации основных видов музыкальной деятельности, выделена типология профессионально-педагогических задач в педагогической деятельности учителя.

Ключевые слова: задача, познавательная задача, профессионально-педагогическая задача, алгоритмический подход, эвристический подход, самообразовательная деятельность, познавательные художественно-педагогические задачи, типология, движущие силы самообразования.

SUMMARY

Dubrovina I. The role of professional teaching objectives of music teachers in the context of self-education.

The paper analyzes the role of professional-pedagogical tasks in the professional work of the teacher as a scientific problem. There's been defined the role of professional-pedagogical objectives in the structure of self-educational activities. Also there's been highlighted the typology of professional-pedagogical objectives in a teacher's work. It is proved that the professional-pedagogical objectives, being resolved by teachers in the self-educational process, are actually creative. The term «professional-pedagogical objective of a teacher of music» is regarded as a task designed to subordinate local professional-pedagogical goals (objectives), the solution of which provide professional results in Art-educational activities and in the means of a teacher's personality adaptation in a society. There's been determined that the purpose of self-educational activities as a creation of a practice-oriented support for a self-studying specialist's cognition. There was suggested that self-studying during individual development process should become a self-education. There's been determined that the structure and the content of self-educational activities are aimed at solving the professional-pedagogical problems. Two approaches have been suggested to solve the professional-pedagogical problems of a music teacher: an algorithmic and an heuristic approaches. It's been emphasized that the typology of professional-oriented pedagogical objectives in Art-teaching activities should be structured by the logic of a subject taught. A new type of special professional-oriented tasks of teachers of music: one of Art-aesthetic and of artistically-pedagogical directions aimed at improving the skills in self-education of art by implementing the main types of musical activity. There's been reasoned the role of special professional-oriented objectives of a music teacher that will help to stimulate creative cognitive abilities of the teacher, their aspiration to self-development and self-training. The direction of professional-pedagogical objectives has been specified. It's about enhancing and improving the self-educational goals of a modern teacher under the professional labor conditions.

Key words: objectives, cognitive objective, professional and pedagogical objective, algorithmic approach, heuristic approach, self-educational activities, cognitive artistic and pedagogical objectives, typology, self-education forces.

УДК37.013:140.8(092)

О. А. Жиров

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДІВ І СВИТОГЛЯДНОЇ ПОЗИЦІЇ К. ВАСИЛЕНКА

У статті схарактеризовано основні чинники, які вплинули на формування педагогічних поглядів і світоглядної позиції видатного українського педагога, хореографа і громадського діяча К. Василенка. Розкрито внесок К. Василенка в розвиток національної хореографії. Висвітлено маловідомі сторінки біографії педагога-митця. З'ясовано особливості співпраці хореографа з культурно-просвітницьким товариством «Україна», спрямованої на популяризацію національної культури в Україні та за її межами. Узагальнено досвід етнографічно-дослідницької діяльності К. Василенка.

Ключові слова: К. Василенко, народний танець, педагогічні погляди, хореографія, чинники, педагог, мистецько-педагогічна діяльність, український танцювальний фольклор, культурно-просвітницька діяльність.